

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 08. kolovoz 2018.

[Multimedia]

Idolopoklonstvo

Biblijsko čitanje: Izl 32, 7-8

„Požuri se dolje!” – progovori Jahve Mojsiju. „Narod tvoj, koji si izveo iz zemlje egipatske, pošao je naopako. Brzo su zašli s puta koji sam im odredio. Napravili su sebi tele od rastopljene kovine, preda nj pali ničice i žrtve mu prinijeli uz poklike: 'Ovo je tvoj bog, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske!'”.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo danas razmišljati o Dekalogu, produbljujući temu idolopoklonstva o čemu smo govorili prošli tjedan. Sada uzimamo za okosnicu idol par excellence, zlatno tele, koji se spominje u Knjizi Izlaska (32, 1-8) – upravo smo čuli odlomak iz te knjige. Ta zgodica ima točno određen kontekst: pustinju, gdje narod čeka Mojsija, koji se uspeo na planinu da primi upute od Boga.

Što je pustinja? To je mjesto gdje vladaju oskudica i nesigurnost – u pustinji nema ničega – nema vode, hrane i skloništa. Pustinja je slika ljudskog života, čije stanje je neizvjesno i nema čvrste sigurnosti. Ova nesigurnost rađa u čovjeku primarne tjeskobe, koje Isus spominje u Evanđelju: „Što ćemo jesti? Što ćemo piti? U što ćemo se obući?” (Mt 6, 31). To su primarne tjeskobe. A pustinja pobuđuje te tjeskobe.

I u toj pustinji se događa nešto što potiče idolopoklonstvo: „Mojsije dugo nije silazio s brda" (Izl 32, 1). Ostao je ondje 40 dana i narod je postao nestrpljiv. Nedostaje referentna točka, koja je bio Mojsije: vođa koji ulijeva povjerenje i to postaje neodrživo. Tada narod traži vidljivog boga – to je klopka u koju je upao narod – kako bi mogli naći identitet i smjerokaz. Kažu Aronu: „Ustaj! Napravi nam boga, pa neka on pred nama ide!", „Daj nam vođu, lidera".

Ljudska narav, da bi izbjegla nesigurnost – a ta nesigurnost je pustinja – traži religiju po principu „učini sam": ako se Bog ne pokaže, skrojimo si boga po svojoj mjeri. „Pred idolom se čovjek ne izlaže riziku mogućnosti da mu bude upućen poziv da izađe iz svojih sigurnosti, jer idoli 'usta imaju, a ne govore' (Ps 115, 5). Počinjemo tada uviđati da je idol samo izgovor da stavimo same sebe u središte stvarnosti, klanjanjem djelu svojih ruku" (Enc. Lumen fidei, 13).

Aron se ne zna suprotstaviti zahtjevu naroda i pravi zlatno tele. Tele je imalo dvojako značenje na drevnom Bliskom istoku: s jedne strane je predstavljalo plodnost i obilje, a s druge energiju i snagu. Ali prije svega je zlatno, stoga je simbol bogatstva, uspjeha, moći i novca. Ovo su veliki idoli: uspjeh, moć i novac. To su napasti koje odvajkada prijete čovjeku! Evo što je zlatno tele: simbol svih želja koje daju iluziju slobode a naprotiv porobljavaju, jer idol uvijek porobljava. Ima neku čar i ideš za njim. To je ona privlačnost zmije, koja gleda ptičicu i ptičica ostane kao ukipljena a zmija je zatim zgrabi. Aron se nije znao suprotstaviti.

Ali sve proizlazi iz naše nemogućnosti da se pouzdajemo prije svega u Boga, da stavimo u njega naše sigurnosti, da mu dopustimo da dadne istinsku dubinu željama našeg srca. To nam omogućuje podnositi također slabosti, nesigurnost i neizvjesnost. Povezanost s Bogom čini nas snažnima u slabosti, u nesigurnosti pa i u neizvjesnosti. Ako mu Bog nije na prvome mjestu čovjek lako pada u idolopoklonstvo i zadovoljava se mizernim sigurnostima. Ali to je napast o kojoj čitamo uvijek u Bibliji. I dobro razmislite o ovome: da bi oslobodio narod iz Egipta Bogu nije mnogo trebalo; činio je to znamenjima, ljubavlju. Ali Bogu je bilo teško istrgnuti Egipat iz srca ljudi, to jest istrgnuti idolopoklonstvo iz srca naroda. Bog nastavlja raditi na tome da ga istrgne iz naših srca. To je veliki Božji posao: istrgnuti „onaj Egipat" koji nosimo u sebi, a to je čar idolopoklonstva.

Kad čovjek prihvati Boga Isusa Krista, koji, premda bogat, radi nas postade siromašan (usp. 2 Kor 8, 9), otkriva da prepoznavanje vlastite slabosti nije zla kob ljudskog života, već je uvjet za otvaranje onome koji je uistinu jak. Tada kroz vrata slabosti ulazi Božje spasenje (usp. 2 Kor 12, 10); zbog vlastite nedostatnosti čovjek se otvara Božjem očinstvu. Čovjekova sloboda rađa se iz toga da pusti da pravi Bog bude jedini Gospodin. To nam omogućuje prihvatiti vlastitu krhkost i odbaciti idole našeg srca.

Mi kršćani upravljamo pogled u raspetoga Krista (usp. Iv 19, 37), koji je slab, prezren i lišen svega. Ali u njemu se otkriva lice pravoga Boga, slave ljubavi, a ne slava iskričave obmane. Izaija kaže: „njegove nas rane iscijeliše" (53,5). Ozdravljeni smo upravo slabošću čovjeka koji je bio Bog,

njegovim ranama. I iz naših se slabosti možemo otvoriti Božjem spasenju. Naše ozdravljenje dolazi od Onoga koji je postao siromašan, koji je prihvatio neuspjeh, koji je našu nesigurnost preuzeo do kraja da bi je ispunio ljubavlju i snagom. On nam dolazi objaviti Božje očinstvo; u Kristu naša krhkost više nije prokletstvo, već mjesto susreta s Ocem i izvor nove sile odozgo.